



Forsvaret
Etablisement- og Terrænkommendoen
Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Miljø og Produktion
J.nr. 2026 - 34995
Ref. lachm
Den 10. april 2026

Att.: Jesper Mørgensen
Sendt pr. e-mail til etk-mil25@mil.dk

Afgørelse om dispensation til forøgelse af aktivitetsdage i 2026 for Flyvestation Karup Øvelsesområde

Afgørelse

Miljøstyrelsen meddeler hermed midlertidig dispensation efter § 8 i bekendtgørelse nr. 1732 af 21. december 2015 om støjregulering af forsvarrets øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner til forøgelse af antallet af aktivitetsdage for skydning med lette våben, skydning med tunge våben samt brug af kanonslag og anvendelse af helikoptere for Flyvestation Karup Øvelsesområde i 2026.

Afgørelsens ændringer og forøgelse af antallet af aktivitetsdage, fremgår af nedenstående tabel 1.

Redegørelse for sagen

Etablisement- og Terrænkommendoen i Forsvaret har den 6. marts 2026 anmodet Miljøstyrelsen om dispensation i henhold til bekendtgørelse nr. 1732 af 21. december 2015 om støjregulering af forsvarrets øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner for Flyvestation Karup Øvelsesområde i 2026.

Forsvaret anmoder om midlertidig dispensation til forøgelse af antallet af aktivitetsdage i kategorierne for skydning med lette våben, skydning med tunge våben samt brug af kanonslag og anvendelse af luftfartøjer.

Forsvaret oplyser, at opbygning af Hærens 1. Brigade og styrkelse af værnepligten er elementer, der indgår i de politiske aftaler, der er truffet i medfør af indeværende forsvarsforlig. Det betyder indkaldelse af betydeligt flere værnepligtige, investering i uddannelsesfaciliteter og en forøget anvendelse af bl.a. Forsvarets øvelsesområder.

Over de sidste 25 år har udviklingen i soldaters uddannelse ændret sig markant på flere områder, hvilket har øget behovet for flere øvelsesdage, men uden at dette nødvendigvis i alle tilfælde vil føre til en forøgelse af den samlede årlige støjbelastning, der ofte hovedsageligt er bestemt af anvendelsen af tunge våben og store sprængninger.

Med den politiske aftale om at accelerere opbygningen af kampkraft i Forsvaret er der i 2026 behov for en øget anvendelse af en række af Forsvarets øvelsesområder, herunder Flyvestation Karup Øvelsesområde.

I nedenstående skema er behovet for det samlede, årlige antal aktivitetsdage i 2026 anført for hver våbenkategori og døgnperiode, hvor der anmodes om dispensation til en forøgelse. I parentes er tillige anført det i bekendtgørelsens bilag 2 anførte, nugældende antal dage i de tilfælde, hvor det nuværende tilladte antal dage er mindre end det aktuelle behov, således at tallene kan sammenlignes umiddelbart.

I forhold til tunge våben og luftfartøjer er det øgede behov for aktivitetsdage hovedsageligt begrundet i skydning med tungt maskingevær, brug af kanonslag samt anvendelse af helikoptere.

Tabel 1:

	Hverdag			Weekend		
	07-18	18-22	22-07	07-18	18-22	22-07
Skydning med krigs- og øvelsesammunition overalt i terrænet med lette våben	240 (198)	80 (48)	45 (28)	45 (38)	15 (5)	5 (3)
Skydning med øvelsesammunition overalt i terrænet med tunge våben samt brug af kanonslag	56	32	25 (0)	5 (0)	5 (0)	5 (0)
Skydning med krigs- og salo-nammunition samt sprængladt øvelsesammunition overalt i terrænet samt fra eksterne stillingsområder med tunge våben	45 (30)	20 (10)	10 (5)	20	10	5
Anvendelse af luftfartøjer	200	50	30 (25)	25	15	10

I forhold til flyvninger med helikopter oplyser Forsvaret, at det generelt tilstræbes ikke at overflyve boligområder, men da helikopteren skal anflyve op mod vinden, vil de meteorologiske forhold kunne have betydning for hvilke flyveruter, der kan vælges.

Forsvaret har vurderet, hvorvidt ændringerne kan forventes at øge den samlede, årlige støjbelastning fra øvelsesområdet i forhold til referencegrundlaget fra støjrapporten fra 2001 for Flyvestation Karup Øvelsesområde. Forsvaret vurderer, at de væsentligste ændringer for 2026 er en reduceret anvendelse af håndgranat, at der ikke vil blive anvendt panserværnsvåben og dysekanon, men at der til gengæld vil ske en forøgelse af sprængninger op til 5 og 15 kg og anvendelse af kanonslag om natten og i weekender. For alle andre våbentyper har Forsvaret konkret vurderet, at der på trods af behovet for flere øvelsesdage ikke vil være behov for flere skydninger

end det, der fremgår af støjrapporten fra 2001. Samlet set vurderer Forsvaret, at der ikke vil ske en væsentlig forøgelse af den samlede årlige støjbelastning.

Denne vurdering er baseret en simplificeret kontrolmetode, der er under udarbejdelse for Forsvaret, og som kan anvendes til beregning af den samlede ækvivalente støjbelastning over et år fra et øvelsesområde. Metoden benævnes V-TDENL og til brug herfor udarbejdes et datakatalog med beregnede støjværdier for de våben og sprængladninger, der anvendes af Forsvaret. På baggrund af dette og støjrapporten fra 2001 er en V-TDENL-værdi for referencegrundlaget beregnet til 136,1 dB, og beregningen for de ansøgte aktiviteter i 2026 giver også en V-TDENL-værdi på 136,1 dB. Forsvaret vurderer derfor, at den samlede, årlige støjbelastning i 2026 i al væsentlighed vil være uændret sammenlignet med referencegrundlaget.

Forsvaret understreger, at V-TDENL-metoden er en tilnærmet metode, der ikke kan erstatte en fuldstændig støjberegning til bestemmelse af støjkonsekvensområder omkring Forsvarets øvelsespladser og skydeterræner. Forsvaret vurderer dog metoden velegnet til vurdering af midlertidige aktivitetsændringer og især i det konkrete tilfælde for Flyvestation Karup Øvelsesområde, idet placeringen af sprængninger m.m. er uændret i forhold til referencegrundlaget.

I forhold til maksimalniveauer af støjbelastningen fremgår det af anmodningen, at største sprængning, der indgår, fortsat er 25 kg, og at større sprængninger ikke gennemføres i aften- og natperioden. Afstandskriteriet ift. grænseværdien for den C-vægtede SEL-værdi på 110 dB er for sprængninger på 25 kg 1400 m, og da sprængninger gennemføres centralt i området i stor afstand fra nærmeste boliger vurderes grænseværdien overholdt med en god margin.

I forhold til anvendelse af kanonslag har Forsvaret oplyst, at dette vil kunne forekomme flere forskellige steder, men der, hvor anvendelsen vil kunne forekomme med mindst afstand til naboer, er i to delområder, hvor der vil blive overholdt en mindste afstand på ca. 300 m. Afstandskriteriet ift. grænseværdien for den C-vægtede SEL-værdi på 110 dB er for kanonslag 40 m, og grænseværdien vil blive overholdt med en margin på ca. 18 dB. Forsvaret vurderer, at langt størstedelen af de anførte 25 nætter ikke vil omfatte øvelser i de to ovennævnte delområder.

Miljøstyrelsen har haft Forsvarets anmodning om dispensation i høring hos Viborg Kommune og Herning Kommune, da den nordlige del af øvelsesområdet ligger i Herning Kommune. Ingen af kommunerne har bemærkninger til anmodningen.

Retsgrundlag

Afgørelsen er truffet i medfør af § 8 i bekendtgørelse nr. 1732 af 21. december 2015 om støjregulering af forsvarlets øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner:

”Miljø- og fødevarerministeren kan efter høring af de kommunale myndigheder midlertidigt dispensere fra bestemmelserne i bekendtgørelsens § 5.”

I medfør af delegationsbrev af 7. oktober 2025, har miljøministeren delegeret kompetencen til at dispensere fra regler om støjregulering af forsvarets øvelsespladser og skyde- og øvelsesterræner til Miljøstyrelsen.

Begrundelse for afgørelsen

Miljøstyrelsen vurderer, at Forsvarets simplificerede kontrolmetode er velegnet til vurdering af de øgede aktiviteter på Flyvestation Karup Øvelsesområde i forhold til en ændring af den samlede støjbelastning, hvor resultaterne viser, at den samlede, årlige støjbelastning i 2026 er uændret i forhold til referencegrundlaget.

Dette skyldes, at der udover en forøgelse af sprængninger op til 5 og 15 kg og anvendelse af kanonslag om natten og i weekender vil ske en reduceret anvendelse af håndgranater, og at der ikke vil blive anvendt panserværnsvåben og dysekanon. Trods behovet for flere øvelsesdage vil der for alle andre våbentyper ikke være behov for flere skydninger end det, der fremgår af referencegrundlaget.

Bekendtgørelsen giver ikke mulighed for brug af kanonslag om natten på Flyvestation Karup Øvelsesområde, og Forsvaret anmoder om brug af kanonslag i op til 25 nætter. Bekendtgørelsen giver dog mulighed for ”skydning med krigs- og øvelsesammunition overalt i terrænet, samt nedslagsområde for skydning fra eksterne stillinger med tunge våben” i op til 10 nætter om året, som ifølge Forsvaret kan give anledning til væsentligt højere støjniveauer end kanonslag. Der kan altså i forvejen forekomme støjende aktiviteter på øvelsesområdet om natten, og Forsvaret oplyser desuden, at langt størstedelen af de ansøgte 25 nætter med brug af kanonslag ikke vil omfatte øvelser i de delområder, der ligger tættest på naboer.

I de situationer, hvor delområderne tættest på naboer anvendes, vil der blive overholdt en mindste afstand på ca. 300 m, hvilket er væsentligt over afstandskriteriet for kanonslag på 40 m. Forsvaret vurderer, at grænseværdien for den C-vægtede SEL-værdi på 110 dB i disse situationer overholdes med en margin på ca. 18 dB. På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at brugen af kanonslag om natten ikke vil medføre væsentligt forøgede støjpåvirkninger af omgivelserne.

I forhold til støjens maksimalniveauer for sprængninger overholdes afstandskriteriet på 1400 m for sprængninger på 25 kg med god margin, da sprængningerne gennemføres centralt i øvelsesområdet i stor afstand fra nærmeste boliger. Miljøstyrelsen vurderer derfor, at grænseværdien for den C-vægtede SEL-værdi på 110 dB vil overholdes med god margin, og Miljøstyrelsen lægger desuden vægt på Forsvarets oplysning om, at større sprængninger ikke gennemføres i aften- og natperioden.

I forhold til den øgede anvendelse af helikoptere om natten vurderer Miljøstyrelsen, at der ikke er tale om en væsentlig forøgelse i forhold til bekendtgørelsens rammer. Miljøstyrelsen bemærker endvidere, at det tilstræbes ikke at overflyve boliger- og sommerhusområder med helikoptere.

På den baggrund meddeler Miljøstyrelsen midlertidig dispensation til forøgelse af antallet af aktivitetsdage for skydning med lette våben, skydning med tunge våben

samt brug af kanonslag og anvendelse af helikoptere for Flyvestation Karup Øvelsesområde i 2026.

Det forudsættes, at offentligheden informeres om de planlagte aktiviteter jf. bekendtgørelsens § 6.

Offentliggørelse

Afgørelsen er offentliggjort på Miljøstyrelsens hjemmeside:

<https://mst.dk/erhverv/rent-miljoe-og-sikker-forsyning/stoej/forsvarets-oevelsesomraader>

Klagevejledning

Parter kan klage over denne afgørelse til Miljø- og Ligestillingsministeriets departement. Klagen skal sendes til departementet – gerne med angivelse af Miljøstyrelsens journalnummer 2026 – 34995. Kontaktoplysninger til departementet kan findes på www.mim.dk.

Hvis der er spørgsmål til afgørelsen, kan Miljøstyrelsen kontaktes på tlf. 7254 4000 eller e-mail mst@mst.dk.

Med venlig hilsen

Lasse Christner Månsson
Specialkonsulent
Miljø og Produktion